

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

BISNOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer

1. SITUERING

Op 30 november 2016 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van besluit betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer principieel goedgekeurd en de Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, gelast het advies in te winnen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) (2016 3011 DOC.0910).

2. ADVIES MINARAAD EN SALV

Het gezamenlijk advies nummer 2017/003 van 26 en 27 januari 2017 van de Minaraad en de SALV gaat als bijlage 3.

Minaraad en SALV vragen in het algemeen om aandacht te besteden aan administratieve vereenvoudiging en om er voor te zorgen dat bij alle belanghebbenden een goed draagvlak bestaat voor het geïntegreerd natuurbeheer.

De aanbevelingen uit het advies worden als volgt beoordeeld en verwerkt.

- **Randnummer [4]:** Minaraad en SALV stippen aan dat administratieve vereenvoudiging van belang is. Daarmee onderschrijven ze één van de drie principes van het concept van geïntegreerd natuurbeheer. Beide geven ook aan dat het 'nieuwe decreet' en de uitvoeringsbesluiten enkele administratieve lasten genereren, wijzen op de lange doorlooptijd vanaf de opmaak tot de goedkeuring van het beheerplan en stellen vast dat de opmaak en de procedures complexer zijn geworden voor de beheerder. Ze vragen tevens te bekijken of er nog vereenvoudigingen mogelijk zijn.
Dat het concept van geïntegreerd natuurbeheer in de praktijk een bepaalde administratieve last genereert, is onvermijdelijk. Het in de praktijk brengen van dit voor het natuurbehoud zeer belangrijke concept, door middel van natuurbeheerplannen die aan bepaalde vereisten moeten voldoen, door het uitvoeren van natuurbeheer dat aan bepaalde criteria moet voldoen en waarvoor aanzienlijke financiering wordt voorzien, moet gebeuren op een overzichtelijke en transparante wijze, die afdoende toezicht mogelijk maakt. Het voorzien van de mogelijkheden om het concept van geïntegreerd natuurbeheer in de praktijk te brengen vergt een aanzienlijke hoeveelheid publieke middelen en dat gedurende een periode van vele jaren (looptijd van een natuurbeheerplan). Het is onontbeerlijk en onvermijdelijk dat dit een zekere mate van administratieve last genereert voor rechtsonderhorigen die willen instappen in dit concept. Hoewel administratieve lasten uiteraard geen doel op zich kunnen zijn en overmatige administratieve lasten vermeden moeten worden, is het een kenmerk van goed bestuur om

er voor te zorgen dat terdege kan worden toegezien op de inzet van publieke middelen. In voorliggend ontwerp van besluit is, net als bij de overige rechtsregels inzake het concept van geïntegreerd natuurbeheer, gestreefd naar een zo goed mogelijk evenwicht.

Minaraad en SALV stippen enkele voorbeelden aan die volgens hen administratieve lasten genereren. De voorbeelden inzake 'lange termijnen' en 'de vele stappen alvorens een beheerplan kan worden goedgekeurd' en 'de onderhandeling over de beheerevaluatie' hebben geen betrekking op de inhoud van voorliggend ontwerp van besluit. Het gaat om aspecten die geregeld worden in het ontwerp van besluit betreffende de natuurbeheerplannen, waarover Minaraad en SALV al op 24 april 2014 advies hebben gegeven. Ingevolge hun verzoek tot verdere vereenvoudiging van de opmaak en de procedure voor beheerplannen zijn verschillende aanpassingen opgenomen in betreffend ontwerp van besluit en toegelicht in de bijhorende nota aan de leden van de Vlaamse Regering.

De door Minaraad en SALV aangehaalde vereenvoudiging van de standaardbeheerevaluatie wordt beantwoord in de repliek op randnummer [30]. De gelijkschakeling van een minimale toegankelijkheid aan een toegankelijkheidsregeling gaat in tegen het doel van de openstellingssubsidies. Het was uitdrukkelijk het opzet om deze subsidies alleen te verstrekken in geval de beheerder verder gaat dan de zogenaamde principiële toegankelijkheid zoals bedoeld in artikel 12septies, §3, van het Natuurdecreet. Alleen voor het realiseren van deze extra maatschappelijke dienstverlening en daar waar het recreatief gebruik is afgestemd op het gepland beheer, is een financiële ondersteuning te verantwoorden.

- **Randnummer [8]:** Minaraad en SALV achten het opportuun om de doeltreffendheid van de regelgeving te evalueren. Aan het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) wordt de opdracht gegeven om de gevraagde evaluatie (resultaat van het verbreden van natuurbeheer via uitbreiding van doelgroepen) mee te nemen in de context van de voorgenomen voortgangsbewaking van het Vlaams Natura 2000-programma, zoals aangehaald in de repliek op randnummer [17].

Het punt geeft geen aanleiding tot aanpassing van voorliggend ontwerp van besluit.

- **Randnummer [10]:** Minaraad en SALV wijzen op de noodzaak van samenhang tussen het decreet en de overige uitvoeringsbesluiten.

Dit geeft aanleiding tot de volgende aanpassingen.

- De punten 1° en 4° van het oorspronkelijk artikel 54 worden geschrapt omdat dit geregeld wordt in het ontwerp van besluit betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer.
- De afstemming met het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 geeft aanleiding tot een aantal aanpassingen aan het ontworpen besluit, met name aan artikel 4, derde lid (correcte verwijzingen en terminologie), artikel 6, §3 (correcte verwijzingen en terminologie), artikel 12, §4 (invoeging van een nieuw lid met betrekking tot de beperkte procedure), artikel 24 (principe van geïntegreerde beheersplannen) en artikel 52 (wijziging aan de artikelen 8.3.1, 8.3.2, 8.3.3, 8.3.4, 8.3.5 en 8.3.6 van het Onroerenderfgoedbesluit) en de nood om een bepaling toe te voegen inzake de situaties waarin geïntegreerde beheersplannen moeten opgesteld worden.
- In bijlage 1 van het ontworpen besluit moet Hoofdstuk 3, over het globaal kader, aangepast worden aan artikel 34, §1, tweede lid, van het ontwerp van besluit betreffende de subsidiëring door toevoeging van de volgende passage: "Bij het globaal kader voor een natuurbeheerplan voor een terrein van type vier kan een gebied worden afgebakend dat ruimer is dan de effectief deelnemende percelen in eigendom of beheer, en waarop in zijn geheel een doelmatigheidstoets kan worden uitgevoerd als vermeld in artikel 34 van het besluit van de Vlaamse Regering van <datum> betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer."

- **Randnummer [11]:** Een voorontwerp van decreet betreffende de fiscale gunstmaatregelen die verbonden zijn aan natuurbeheerplannen zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.
- **Randnummers [12] en [13]:** Minaraad en SALV verwijzen naar een advies naar aanleiding van het decreet van 9 mei 2014 tot wijziging van de regelgeving inzake natuur en bos, waarin vier oplossingsrichtingen worden aangereikt voor wat de benodigde mensen en middelen betreft. Deze oplossingsrichtingen zijn alle volop in uitvoering.
- **Randnummer [14]:** Wanneer er een tekort zou zijn voor de projectsubsidies, zullen volgens het principe van behoorlijk bestuur verschillende opties nagegaan worden, zoals een verhoging van het budget voor projectsubsidies via een kredietherschikking binnen het beleidsdomein of het gebruik van criteria met betrekking tot prioriteitenstelling, zoals bijvoorbeeld de besliste taakstellingen in het kader van het Vlaams Natura2000-programma. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [15]:** Minaraad en SALV werpen op dat sommige natuurstreefbeelden mogelijk niet kunnen gerealiseerd worden wanneer bepaalde noodzakelijke inrichtingen niet zouden kunnen uitgevoerd worden ten gevolge van het niet weerhouden van een ingediend project. Er zal hiermee worden rekening gehouden bij de respectievelijke evaluatiemomenten inzake de uitvoering van het natuurbeheerplan. Uiteraard is het een opdracht van het ANB om ingediende projectsubsidie-aanvragen goed op te volgen, de nodige prioriteiten te stellen en de afstemming met de beschikbare budgetten constant op te volgen. In het geval men een projectsubsidie ontvangt, maar de indiening en/of goedkeuring van het beheerplan blijft achterwege, zal het ANB de opvolging zo organiseren dat de verbintenis van de aanvrager uitgevoerd kan worden door de procedure van goedkeuring van het natuurbeheerplan tijdig af te ronden. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [16]:** Het punt van het subsidiepercentage bij projectsubsidies verbonden aan beheerplan type 2 is een punt dat meermaals aangekaart is in het doelgroepenoverleg. In de door de Vlaamse Regering op 4 april 2014 goedgekeurde visienota GBN module financiering (VR 2014 0404 DOC.0467) is opgenomen: “Teneinde de middelen efficiënt in te zetten en garanties op lange termijn te bieden, neemt het subsidiepercentage toe van type 2 (50%) naar type 3 (80%) en type 4 (90%)”. Een differentiatie in subsidiepercentages is te rechtvaardigen doordat een hoger type beheerplan meer garanties op een duurzaam natuurbeheer geeft en als stimulant voor de beheerder om te kiezen voor een hoger ambitieniveau. Bovendien is het mogelijk om verschillende types te combineren binnen één beheerplan. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [17]:** Minaraad en SALV vragen een voortschrijdende jaarlijkse evaluatie. Het ANB zal op regelmatige tijdstippen de uitwerking van het besluit evalueren en desgevallend de nodige voorstellen ter verbetering formuleren. Aan het ANB wordt de opdracht gegeven om uiterlijk één jaar na de inwerkingtreding van dit besluit een evaluatie op basis van een externe audit door te voeren over minstens volgende punten:
 - het systeem voor beheersubsidie leefgebieden soorten zoals vervat in bijlage 3 van het besluit betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van reservaten en bijlage 1 van voorliggend ontwerp van besluit;
 - de regie- en opvolgingskosten. Deze audit brengt de kostenstructuur van beheer (planning, voorbereiding, uitvoering, opvolging) bij enkele grote beheerders (ANB, bosgroep, terreinbeherende vereniging, private eigenaar) zo accuraat mogelijk in beeld;
 - de verkenningsnota en de doelmatigheidstoets;
 - de opmaak, de goedkeuring en de uitvoering van natuurbeheerplannen.
 Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.

- Randnummer [18]:** Minaraad en SALV uiten juridische bezorgdheden inzake de bevoegdheden, met name door een beperkt verschil tussen de inhoud van artikel 16 sedecies van het Natuurdecreet en artikel 87 van het Bosdecreet. Het eerste artikel vormt de rechtsgrond voor het merendeel van de financiering die geregeld wordt in voorliggend ontwerp van besluit. Het laatste artikel vormt alleen de rechtsgrond voor subsidies voor aankoop van grond met het oog op bebossing ervan.

Dat er een beperkt verschil bestaat tussen deze beide decretale rechtsgronden vormt geen probleem als de betrokken uitvoeringsbepalingen binnen de marge van die rechtsgronden blijven, zoals in voorliggend ontwerp van besluit het geval is. De kwestie zal naar verwachting nog aan bod komen bij de adviesverlening door de Raad van State. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- Randnummer [19]:** Tegen juli 2017 zal een gebiedsdekkende kaart voor Vlaanderen, opgemaakt door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), beschikbaar zijn, waarop zones zijn aangeduid waarbinnen PAS-relevant beheer van toepassing is ten aanzien van zowel actuele habitats als habitats die als natuurstreefbeeld in een beheerplan zijn opgenomen. Voor alle duidelijkheid is artikel 12, §1, licht aangepast. Bij de aanduiding van zones die in aanmerking komen voor PAS-relevante projectsubsidies (artikel 24), wordt de historische stikstofbelasting van het gebied mee in rekening gebracht. Zowel terreinen met PAS-relevant beheer als terreinen die in aanmerking komen voor PAS-relevante projectsubsidies, worden opgenomen in het beheerplan.
- Randnummer [20]:** Met artikel 12 valt het moment waarop blijkt dat het terrein niet meer als PAS-relevant wordt weerhouden, samen met het moment van de zesjaarlijkse evaluatie van het betrokken natuurbeheerplan. Hierdoor doet er zich vaak, zo niet praktisch altijd, een overgangperiode van één tot zes jaar voor. Het is expliciet de bedoeling dat in deze evaluatie ook de zinvolheid van het PAS-herstelbeheer aan bod komt. Dit punt vergt derhalve geen aanpassing aan het voorliggend ontwerp van besluit.
- Randnummer [21]:** Het is evident dat het PAS-herstelbeleid meerdere sporen en instrumenten omvat. Er zal over gewaakt worden dat de verschillende maatregelen en instrumenten op elkaar afgestemd worden en blijven.
- Randnummer [22]:** Naar aanleiding van de bezorgdheden van Minaraad en SALV ten aanzien van de (dubbele) rol van het ANB zijn in het ontwerp van besluit betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten zijn twee wijzigingen doorgevoerd in artikel 11, §3, en artikel 12 (toevoeging nieuwe vijfde paragraaf) van voorliggend ontwerp van besluit.
- Randnummer [24]:** Er wordt ingegaan op de verwijzing van Minaraad en SALV naar het principe van “eenvoudige dienstverlening” door artikel 3, §2, tweede lid, aan te passen, waardoor subsidies verkregen van entiteiten van de Vlaamse overheid niet moeten gemeld worden. De interpretatie van Minaraad en SALV over artikel 3, §2, vijfde lid, is correct: het zijn alle gezamenlijke subsidies van alle overheden en besturen die onder de toepassing van dit vijfde lid vallen.
- Randnummer [25]:** Minaraad en SALV menen dat de term ‘onzorgvuldigheid’ in artikel 9, eerste lid, 3°, van voorliggend ontwerp van besluit te veel ruimte laat voor interpretatie en stellen een vervangende passage voor. Dit voorstel herhaalt enkel wat reeds in het punt 3° is opgenomen (“niet of onvolledig heeft uitgevoerd dan die welke in het goedgekeurde natuurbeheerplan zijn opgenomen”). Teneinde meer duidelijkheid te scheppen worden de woorden “een onzorgvuldigheid van de beheerder van het terrein” in voorliggend ontwerp van besluit vervangen door de woorden “een nalatigheid bij het beheren van het terrein”.
- Randnummer [26]:** Zie het antwoord op randnummer [17].

- **Randnummer [27]:** De terugvordering van subsidies is eenduidig geregeld in voorliggend ontwerp van besluit, meer bepaald in artikel 10, §5. Deze bepaling is van toepassing voor alle subsidies van voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [28]:** In de memorie van toelichting bij het decreet van 9 mei 2014 wordt de volgende verduidelijking gegeven bij het in het Natuurdecreet ingevoegd artikel 16ter decies, §2: “Met ‘representatief op het vlak van mozaïeklandschappen en onbeheerde climaxvegetaties, waarbij natuurlijke processen een sturende rol spelen’, wordt het volgende bedoeld: dit gaat om terreinen met een meer dynamische invulling van natuurbeheer en die via procesbeheer gestuurd worden.” Mozaïeklandschappen zijn door begrazing mee gestuurde landschappen, die doorgaans uit meerdere habitats bestaan en gekenmerkt worden door een hoge diversiteit aan ruimtelijke overgangen (die leiden tot het zogenaamde ‘mozaïekpatroon’). Dergelijke terreinen zijn vaak erg belangrijk voor het voortbestaan van Europees beschermde fauna-soorten. Er wordt verder opgemerkt dat best geduid wordt of er onderscheiden types mozaïek-landschap bestaan. In het voorontwerp van besluit was inderdaad sprake van 3 types: de mozaïeklandschappen type A, B en C. Deze worden in het voorliggend ontwerp van besluit nader gespecificeerd in de tabel “de reguliere beheersubsidie” onder artikel 12. Het onderscheid in subsidies tussen de verschillende types is gebaseerd op het feit dat de specifieke natuur-streefbeelden vermeld bij die types een extra bijkomende beheer vergen bovenop het begrazingsbeheer, bijvoorbeeld plaatselijk maaien en kappen van opslag.
- **Randnummer [29]:** De opbrengsten uit houtproductie werden gebaseerd op simulatiesoftware die onder begeleiding van de KU Leuven werd ontwikkeld door het ANB en Inverde, met als doel inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de houtvoorraad en -oogst, structuurdiversiteit en kosten-baten doorheen de tijd, onder verschillende beheer-, beleid- en klimaatscenario’s. Deze opbrengsten werden bovendien besproken in de technische werkgroep normkosten die werd opgericht in het kader van de uitwerking van voorliggend ontwerp van besluit. In deze werkgroep waren alle betrokken maatschappelijke doelgroepen vertegenwoordigd en werd een consensus bereikt over de kosten en de opbrengsten die werden gebruikt voor de berekening van de subsidiebedragen.
 Het lijkt logisch dat de vraag voor een vergelijkende studie wordt meegenomen in de evaluatie van het systeem zoals vermeld in randnummer [17]. Aangezien de berekende cijfers uit houtopbrengsten ook gebruikt werden voor de bepaling van de beheersubsidies vermeld in artikel 12, meer specifiek om nettokosten voor bosstreefbeelden te berekenen na aftrek van de inkomsten uit houtproductie, zal een evaluatie van deze cijfers ook een impact hebben op de betreffende subsidiebedragen.
 Dit subsidiebedrag van 100 euro werd als volgt berekend. De houtopbrengsten voor een gemiddeld productief bos en een gemiddeld boshabitatype werden berekend. De houtopbrengst uit boshabitatypes, die ook werd gebruikt bij de bepaling van de basisbeheersubsidies, werd afgetrokken van de houtopbrengst uit een productief bos. Er werd verondersteld dat de meeropbrengsten die gerealiseerd kunnen worden door productieve bossen eeuwigdurend zijn (perpetuïteit). Uitgaande van een rentevoet van 3% werd dan de totale contante waarde berekend, die 1.434 euro bedraagt. Het subsidiepercentage voor de meeste subsidies in voorliggend ontwerp van besluit bedraagt 80%. Als dit wordt toegepast op dit bedrag en het voorstel wordt in lijn gebracht met de inkomenscompensatie voor landbouwers bij subsidies voor bebossingen, was het resultaat om gedurende een periode van twaalf jaar een jaarlijks supplement van 100 euro per ha voor bosvorming te voorzien. Belangrijk is dat naar aanleiding van de aanbevelingen uit de randnummers [31] en [45] ook dit subsidiebedrag wordt geïndexeerd.
 Naar aanleiding van de aanbeveling van Minaraad en SALV wordt voorgesteld om de rentevoet voor de berekening van de perpetuïteit aan te passen van 3% naar 2%. Gelet op de huidige stand van de rentevoeten op leningen op lange termijn lijkt dit een meer realistische inschatting te zijn. Als de andere parameters constant worden gehouden, heeft dit tot gevolg

dat het jaarlijks supplement voor bosvorming wordt aangepast van 100 euro per ha naar 140 euro per ha. Artikel 15 is dienovereenkomstig aangepast.

- **Randnummer [30]:** Bij de definitieve goedkeuring van voorliggend ontwerp van besluit zal een code van goede praktijk voorgelegd worden die per natuurstreefbeeld (vegetatie en soorten) bepaalt welke resultaatsindicatoren opgevolgd moeten worden (minimumlat) en met welke frequentie. Deze code zal ook een afwegingsschema bevatten dat bepaalt in welke gevallen aanvullende inspanningen nodig zijn. Aan deze code wordt tevens een normkost voor de voorziene inspanningen gekoppeld. Er is hiervoor een technische werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van het ANB, het INBO, de sterkste schouders en de private beheerders. Er is op heden nog geen volledige consensus bereikt over het bedrag dat toegekend moet worden voor het opvolgen van de resultaatsindicatoren. Op basis van lopende besprekingen in de technische werkgroep wordt alvast voorgesteld artikel 19 aan te passen. De subsidie voor het meten van oppervlaktewaterpeilen en grondwaterpeilen wordt afhankelijk gemaakt van het effectief meten van het waterpeil.
- **Randnummers [31] en [45]:** Naar aanleiding van deze aanbeveling van Minaraad en SALV en de aanbeveling onder randnummer 45 wordt in het kader van administratieve vereenvoudiging en gelijkheid een indexering voorzien voor de volgende subsidies: bosvormingssubsidie in artikel 15, subsidie maatregelen voor soortengroepen in artikel 17, subsidie opvolging resultaatsindicatoren in artikel 19, subsidies voor onbeheerde climaxvegetaties in artikel 21, openstelling van de terreinen in artikel 45 en subsidies opmaak beheerplannen in artikel 57.
- **Randnummer [32]:** Minaraad en SALV vinden de afstemming tussen de Europese rapportage voor instandhoudingsdoelstellingen (IHD) en de monitoring voor terreinbeheerders onduidelijk.
De EU-rapportage voor IHD gebeurt in hoofde van de lidstaat (in casu het Vlaamse Gewest), en wordt uitgevoerd door het INBO. Daarbij wordt gebruik gemaakt van gegevens die op Vlaamse schaal verzameld worden, zoals rode lijsten, gebiedsdekkende karteringen en trends uit de Vlaamse meetnetten. De monitoring op Vlaams niveau doet uitspraak over de Natura-2000 habitats en soorten over heel Vlaanderen, zowel binnen als buiten speciale beschermingszones, zowel in beheerde als niet beheerde gebieden en volgens een vaste standaard voor heel Vlaanderen. De monitoring van het natuurbeheerplan situeert zich op projectniveau, namelijk het individuele terrein, waarvoor een beheerplan wordt opgemaakt. Deze beheer-monitoring gebeurt enkel in gebieden met een natuurbeheerplan en wordt afgestemd op de vooropgestelde doelen en de uitgangssituatie. De beheermonitoring dient in de eerste plaats om na te gaan of het gevoerd beheer op een bepaald terrein met een natuurbeheerplan leidt tot de in het natuurbeheerplan tot doel gestelde natuurstreefbeelden. Het moet de beheerder helpen om zijn beheer te evalueren en al dan niet bij te stellen. Eens de beheerplannen conform de nieuwe regelgeving inzake de natuurbeheerplannen opgesteld zullen zijn en de uitvoering van het beheer zal gestart zijn, kan informatie uit de monitoring van de natuurstreefbeelden uiteraard bijkomende informatie opleveren voor de EU-rapportage. Maar dit zal pas na de eerste beheerplanevaluaties plaatsvinden, dus na een eerste periode van zes jaar. Dit punt behoeft geen aanpassing aan het voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [33]:** Het INBO is de geëigende Vlaamse instelling die de kwalitatieve opvolging en de gedegen validatie van de gegevens waarborgt.
- **Randnummer [34]:** Een belangrijk principe van de nieuwe subsidieregeling is dat de subsidiebedragen kostengerelateerd zijn, zodat de bekomen subsidies grotendeels de (netto)kosten dekken voor de maatregelen die men moet nemen in uitvoering van het natuurbeheerplan. De berekening van de investeringssubsidie gebeurt louter op projectbasis. De oorspronkelijke tekst beoogde alle kosten en opbrengsten die deel uitmaken van het ingediende project mee in rekening te brengen als berekeningsbasis voor de projectsubsidie, net zoals voor alle andere

subsidiebedragen is gebeurd. Op voorstel van Minaraad en SALV wordt voorgesteld om af te wijken van dit principe en de inkomsten uit de verkoop van hout niet mee in rekening te brengen. Artikel 24 is dienovereenkomstig aangepast.

- **Randnummer [35]:** Volgens de voorwaarden van het LIFE-programma is het niet noodzakelijk dat een cofinanciering via de formele procedure van 'co-financer' wordt ingebracht. Het is ook mogelijk om een regionale eigen bijdrage te voorzien die rechtstreeks aan de begunstigde wordt toegekend op basis van een goedgekeurd project en een overeenkomst tussen het ANB en de begunstigde. Aangezien de formele procedure allerlei administratieve en procedurele vereisten vergt, lijkt de voorliggende optie zowel voor de begunstigde als voor de administratie voordeliger te zijn. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [36]:** Minaraad en SALV vragen om een uitzondering te voorzien voor het vervreemden van percelen die zijn aangekocht met subsidie, door te voorzien dat voor een dergelijke vervreemding geen toestemming van de minister meer nodig is in geval van "een intergenerationele schenking in familieverband" maar dat een loutere melding volstaat. Er wordt ingegaan op deze aanbeveling en artikel 33 is dienovereenkomstig aangepast door te voorzien in regeling voor een schenking tussen verwanten tot en met de tweede graad. Dat impliceert dus zowel bloedverwanten als stiefkinderen.
- **Randnummer [37]:** Minaraad en SALV wensen een aantal aanpassingen aan artikel 34 van voorliggend ontwerp van besluit inzake de doelmatigheidstoets voor aankoopsubsidies. Het voorstel om artikel 34 te beginnen met de bewoordingen "onverminderd de bepalingen van decreet van 9 mei 2014" wordt niet gevolgd. In de eerste plaats is het decreet van 9 mei 2014, waarnaar men zou willen verwijzen voor wat betreft de betrokken artikelen 16ter decies en 16sedecies, louter een wijzigingsdecreet. De betrokken bepalingen worden door het decreet van 9 mei 2014 ingevoegd in het Natuurdecreet. Het verwijzen naar het decreet van 9 mei 2014 is in deze zonder voorwerp en zelfs foutief. Los daarvan is er juridisch geen meerwaarde om in deze bepaling expliciet te verwijzen naar het Natuurdecreet of de betrokken bepalingen. Artikel 16sedecies is de rechtsgrond bij uitstek voor voorliggend ontwerp van besluit, zoals weergegeven in de aanhef ervan.
Minaraad en SALV vragen om een nieuw punt 3° in te voegen in artikel 34, §1, met name met betrekking tot de ligging in een zoekzone. Hier wordt niet op ingegaan omdat het criterium met betrekking tot ligging in de zoekzones een criterium is dat op regelmatige tijdstippen aan verandering onderhevig is. Deze veranderingen kunnen er in de praktijk toe leiden dat het verlenen van een aankoopsubsidie voor de ligging van een perceel in een zoekzone later niet meer relevant blijkt te zijn omdat het perceel niet meer in de gewijzigde zoekzone is gelegen.. Voorliggend ontwerp van besluit wordt op dit punt niet aangepast.
De vraag van Minaraad en SALV om in punt 4° van artikel 34, §1, de bepaling "binnen een speciale beschermingszone als vermeld in artikel 2, 43°, van het decreet van 21 oktober 1997" te schrappen wordt gevolgd. Voorliggend ontwerp van besluit is dienovereenkomstig aangepast.
- **Randnummer [38]:** Er zal tegen de inwerkingtreding van het besluit een afsprakenkader tussen het ANB en de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (ADLO) van het departement Landbouw en Visserij uitgewerkt worden rond de betekenisvolle aantasting van de agrarische structuur in het agrarisch gebied. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [39]:** het gaat om drie aanbevelingen.
 - De eerste aanbeveling betreft het voorstel om verkoop door besturen toe te laten mits een specifieke machtiging. Niet alle besturen, maar enkel provincies en gemeenten, vallen onder de regeling van de artikelen 32, 3°, en 37, 9°. Dit is een bewuste keuze, gezien zowel de provincies als de gemeenten geacht worden om in lijn met artikel

36ter, §1 van het Natuurdecreet op hun eigendommen zelf de nodige instandhoudingsmaatregelen te nemen.

- De tweede aanbeveling betreft een voorstel dat al eerder in het overlegproces is gemaakt en waarbij na bespreking een consensus tussen alle doelgroepen werd bereikt. De bepalingen van artikel 32, 4°, en 37, 10°, zijn bepalingen die voortvloeien uit een algemene doelmatigheidstoets. Er is immers geen enkele noodzaak om aankoopsubsidies te verlenen voor het aankopen van percelen waarvoor het natuurstreefbeeld volledig overeenstemt met het managementplan Natura 2000. Dergelijk perceel kan via verschillende vormen van overeenkomst opgenomen worden in een natuurbeheerplan type 4. Dit punt behoeft derhalve geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
 - De derde aanbeveling heeft betrekking op het retroactief indienen van een globaal kader. De opmerking van Minaraad en SALV is onduidelijk. Het globaal kader is onderdeel van een goedgekeurde verkenningsnota. Dus het indienen van een globaal kader volstaat op zich niet voor het verkrijgen van een aankoopsubsidie. Wanneer Minaraad en SALV bedoelen dat een aanpassing van een globaal kader van een goedgekeurde verkenningsnota nodig zou kunnen zijn, moet de vraag gesteld worden hoe vaak dit in de praktijk wel zal voorkomen, gelet ook op de doelmatigheidstoets en de criteria van deze doelmatigheidstoets. Om voldoende snel duidelijkheid te krijgen over de subsidieerbaarheid van aankopen via openbare verkoop of onderhandse overeenkomsten in zones waarvoor geen goedgekeurde verkenningsnota bestaat, wordt voorgesteld om in artikel 4 van het ontwerp van besluit betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten een nieuw zesde en zevende lid toe te voegen, die hiervoor in een verkorte procedure voorziet.
- **Randnummer [40]:** Minaraad en SALV stellen zich vragen bij één van de voorwaarden voor het in aanmerking kunnen komen voor aankoopsubsidies, met name de voorwaarde dat men op het ogenblik van de aanvraag van de subsidies over een goedgekeurd natuurbeheerplan moet beschikken dat voldoet aan de voorwaarden voor beheer van een terrein van type vier (artikel 32, eerste lid, 1°, van voorliggend ontwerp van besluit).
De motivatie voor het opnemen van deze voorwaarde is tijdens het langdurig overleg met de doelgroepen meermaals toegelicht en besproken. Reeds in 2013 is al toegelicht dat elke partij die zich engageert op dit moment, ook nog tijdens de overgangsfase, al een reservaatbeheerplan in het kader van de regeling “erkende reservaten” kan opstellen. Bovendien was deze voorwaarde al expliciet opgenomen in de visienota GBN module financiering. Deze voorwaarde is het alternatief voor het door Minaraad en SALV voorgesteld systeem van certificering met betrekking tot het bewijzen van de competenties inzake natuurbeheer (advies 2013/61). Een beheerder die beschikt over een goedgekeurd beheerplan type 4, heeft bewezen de nodige competenties op het vlak van natuurbeheer te hebben. De vraag of die bepaling juridisch past binnen ‘het bereik van de bevoegdheden waarin het decreet voorziet’, kan positief beantwoord worden. Artikel 16sedecies, §2, van het Natuurdecreet geeft aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid om nadere voorwaarden vast te leggen voor het verkrijgen van subsidies, overeenkomstig bepaalde criteria voorzien binnen het eerste lid van paragraaf 2. De Vlaamse Regering kan daarbij nadere regels bepalen voor de procedure inzake onder meer de aanvraag en de beoordeling van de subsidie.
Wat de vraag van Minaraad en SALV in verband met de certificering betreft, kan worden gesteld dat de decreetgever niet is ingegaan op de gelijkaardige suggestie die ze destijds gaven in hun advies op het ontwerp van decreet van wat uiteindelijk het decreet van 9 mei 2014 is geworden. Los van het feit dat dit aspect niet tot het voorwerp van voorliggend ontwerp van besluit behoort, moet worden vastgesteld dat deze kwestie sowieso niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering behoort in het licht van wat de decreetgever heeft beslist. De vraag stelt zich ook welke meerwaarde een certificeringssysteem zou bieden. Er is in het ontwerp van besluit betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten een degelijke procedure voorzien die uiteindelijk leidt tot een goedgekeurd natuurbeheerplan. Dit is een eerste belangrijke garantie die er moet voor zorgen dat een terreinbeheerder eenduidig

weet wat hem te doen staat, en meer bepaald op welke wijze bepaalde maatregelen moeten worden uitgevoerd. Dit punt behoeft derhalve geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.

- **Randnummer [41]:** Het gaat om een niet unanieme aanbeveling. Er is geen regeling voorzien voor de vergoeding van de erfdiensbaarheid omdat de keuze voor natuurbeheerplan type vier een vrijwillige keuze is. Voor alle instrumenten die in de natuurregeling zijn voorzien, levert een vrijwillige keuze voor natuurbeheerplan type vier telkens de hoogste subsidiebedragen op. Daarenboven maakt de Vlaamse Regering op dit moment werk van een grondige hervorming van de fiscaliteit op het vlak van natuurbeheer. Dit moet echter geregeld worden op decretaal niveau en kan daarom niet meegenomen worden in voorliggend ontwerp van besluit. Voor wat betreft het verwervingsbeleid, geldt dat het net de bedoeling is van de doelmatigheids-toets om het verwervingsbeleid kostenefficiënter te maken. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [42]:** Minaraad en SALV vinden het verband tussen artikel 37 (in deel 'aankoop van grond met het oog op de bebossing ervan') en de mogelijkheden van het bossencompensatiefonds niet duidelijk. Dat dit luik van voorliggend ontwerp van besluit gekoppeld is aan de financiering via het bossencompensatiefonds blijkt indirect uit de voorwaarden opgesomd in artikel 37, 2°, 5° en 7°. De in die bepalingen vermelde voorwaarden voor een aankoopprojectsubsidie liggen in lijn van de bepalingen uit artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 februari 2001 tot vaststelling van nadere regels inzake compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing. Het is niet nodig expliciet te melden dat dit luik van de subsidieregeling budgettair gekoppeld is aan de uitgavenartikelen van het bossencompensatiefonds zoals voorzien in de jaarlijkse begroting. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [43]:** Minaraad en SALV vragen in artikel 37, 4°, het begrip 'natuurwaarden' te definiëren en te verduidelijken. Het begrip 'natuurwaarde' is een algemeen en taalkundig verstaanbaar begrip. De gebruikte bepaling steunt op de praktijk van de projectoproep voor bebossing, die al sinds 2011 loopt en die op dit punt geen bijzondere moeilijkheden of onduidelijkheden heeft gekend. Mocht dat laatste in de toekomst wel het geval blijken te zijn, dan kan dit steeds verduidelijkt worden in de projectoproep zelf. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [44]:** Minaraad en SALV bevelen aan een regeling uit te werken voor het bebossen van eigen terreinen die reeds eigendom zijn van private beheerders en die aan dezelfde voorwaarden beantwoorden. Vooreerst moet worden vermeld dat het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 betreffende het verlenen van subsidies voor bebossing en voor herbebossing reeds een financiële ondersteuning voorziet in geval van (eerste) bebossing. Bovendien wordt met het voorgenomen optrekken van de bosbehoudsbijdrage van 1,98€/m² naar 3,5€/m² (VR 2017 2001 DOC.0044) gemikt op de marktkrachten om ontbossers een passende vergoeding te laten onderhandelen met bezitters van te bebossen gronden die aan de voorwaarden van de compensatieregeling voldoen. Dit punt behoeft geen aanpassing aan voorliggend ontwerp van besluit.
- **Randnummer [46]:** Minaraad en SALV hebben bemerkingen bij de voorwaarde dat bij het verlenen van subsidies voor onthaalpoorten, overeenkomstig artikel 52, 1°, de aanvrager van de subsidie voor de onthaalpoort en de beheerder van het natuurreservaat dat in de onmiddellijke omgeving ligt, één en dezelfde persoon moeten zijn. Volgens hen hoeft dat niet en volstaat het dat tussen twee verschillende personen ter zake een overeenkomst wordt gesloten. Ondanks de bijkomende administratieve belasting wordt op hun voorstel ingegaan. Artikel 52 is dienovereenkomstig aangepast.

- **Randnummer [47]:** Naar aanleiding van het advies van Minaraad en SALV over het ontwerp van besluit betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten zijn in voorliggend ontwerp van besluit verschillende aanpassingen doorgevoerd ter vereenvoudiging van de procedure.
- **Randnummer [48]:** Zoals reeds vermeld in randnummer [34] is een belangrijk principe van voorliggende subsidieregeling dat de subsidiebedragen gerelateerd worden aan de (netto)kosten die natuurbeheerders moeten maken voor de maatregelen in het natuurbeheerplan. Dit principe werd al opgenomen in de visienota, die deel uitmaakte van de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 met betrekking tot de wijziging van het Bos- en het Natuurdecreet. Deze visienota werd bovendien gebaseerd op een advies van de Minaraad naar aanleiding van de evaluatie van de instrumenten van natuur- en bosbeleid in functie van IHD (2012/77). In randnummer [48] van dit advies raadt de Minaraad aan om de financiële stimuli voor het natuur- en bosbeleid proportioneel te maken aan de reële kosten. Door de subsidiebedragen te relateren aan bedragen die in voorgaande subsidiebesluiten werden voorzien, zou er afgeweken worden van dit principe. Aangezien dit strijdig zou zijn met voornoemde beslissing van de Vlaamse Regering en een eerder advies van de Minaraad, lijkt dit bijgevolg niet wenselijk.
- **Randnummer [50]:** Minaraad en SALV vragen te verduidelijken wat met een omzetting bedoeld wordt. De omzetting is gerelateerd aan artikel 107 van het decreet van 9 mei 2014, waarbij 'oude' types beheerplannen, vastgesteld voor de inwerkingtreding van dat decreet, worden omgezet naar de natuurbeheerplannen 'nieuwe stijl'. Conform paragraaf 2 van artikel 61 kan een subsidie van 100 euro worden bekomen voor elke hectare van een betrokken terrein waarvan het natuurstreefbeeld wordt gewijzigd bij de omzetting. Dat betekent dat het tot doel gesteld natuurstreefbeeld in het 'oude' type beheerplan wordt gewijzigd naar een nieuw natuurstreefbeeld.
Minaraad en SALV vragen vervolgens om te onderzoeken wat de omvang van de subsidie moet zijn in geval van een dergelijke omzetting en werpen op dat een beheerder zijn reële kosten bij een omzetting vergoed moet zien. Het in voorliggend ontwerp van besluit voorziene bedrag van 100 euro is bepaald naar analogie met de subsidie van 100 euro per hectare natuurstreefbeelden die wordt voorzien voor de opmaak van een nieuw natuurbeheerplan, als vermeld in artikel 57, §1. De inspanning voor de beheerder bij de omzetting naar een nieuw natuurstreefbeeld wordt geacht een gelijkaardige inspanning te zijn als bij de opmaak van een natuurbeheerplan.

3. COMPTABILITEIT MET DE EUROPESE STAATSSTEUNREGELS

In functie van de adviesvraag aan de Raad van State wordt in deze nota voorzien in een onderdeel betreffende de verenigbaarheid van voorliggend ontwerp van besluit met de Europeesrechtelijke staatssteunregels. De Raad van State zal voorliggend ontwerp van besluit immers toetsen aan die staatssteunregels.

Er wordt van uit gegaan dat de steunregeling zoals voorzien in voorliggend ontwerp van besluit geen staatssteun uitmaakt in de zin van artikel 107 (1) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Volgens artikel 107 (1) VWEU maakt een overheidsmaatregel verboden staatssteun uit indien de maatregel aan vier voorwaarden voldoet:

- 1° de maatregel dient door de Staat of met staatsmiddelen te worden bekostigd;
- 2° de maatregel dient een economisch voordeel toe te kennen waardoor bepaalde ondernemingen of producties worden begunstigd;
- 3° de maatregel dient selectief te zijn;
- 4° de maatregel moet het handelsverkeer tussen lidstaten ongunstig beïnvloeden en de mededinging op de interne markt verstoren of dreigen te verstoren.

De steunregeling in het financieringsbesluit voldoet ten minstens niet aan de volgende voorwaarden in de zin van artikel 107 (1) VWEU:

- 1° er is geen sprake van een economische activiteit;
- 2° er wordt geen economisch voordeel toegekend;
- 3° de maatregel is niet selectief;
- 4° er is geen effect op het handelsverkeer of de mededinging tussen de lidstaten.

Indien de steunregeling toch als staatssteun zou worden aangemerkt, wordt er van uit gegaan dat de steunregeling verenigbaar is met de interne markt in de zin van artikel 107 (3) VWEU en bijgevolg vrijgesteld is van de verplichting tot aanmelding in de zin van artikel 108 (3) VWEU, aangezien zowel de algemene voorwaarden in hoofdstuk 1 als de specifieke voorwaarden in artikel 53 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard van 17 juni 2017, zijn vervuld.

Staatssteun is in beginsel verboden en moet worden aangemeld bij de Europese Commissie ter goedkeuring, tenzij een vrijstellingsgrond voor handen is. Zo heeft de Europese Commissie onder meer een vrijstellingsverordening ontworpen, de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, op basis waarvan overheden steun kunnen verlenen voor bepaalde beleidsdoelen. De Groepsvrijstellingsverordening is voor overheden één van de meest praktische manieren om steun compatibel te maken inzake staatssteun, omdat door middel van deze verordening veel steuncategorieën zijn vrijgesteld van de formele aanmeldingsplicht aan de Europese Commissie. Artikel 53 (2) b) van de Groepsvrijstellingsverordening stelt het volgende:

“1. Steun voor cultuur en instandhouding van het erfgoed is verenigbaar met de interne markt in de zin van artikel 107, lid 3, van het Verdrag en is van de aanmeldingsverplichting van artikel 108, lid 3, van het Verdrag vrijgesteld, mits de in dit artikel en in hoofdstuk I vastgestelde voorwaarden zijn vervuld.

2. De steun wordt toegekend voor de volgende culturele doelstellingen en activiteiten:

[...]

b) materieel erfgoed, waaronder alle vormen van roerend of onroerend cultureel erfgoed en archeologische sites, monumenten, historische locaties en gebouwen; natuurerfgoed met een rechtstreekse band met cultuurerfgoed of indien dit door de bevoegde overheidsinstanties van een lidstaat formeel is erkend als cultuur- of natuurerfgoed;”.

Geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud heeft de instandhouding van het Vlaams natuurerfgoed als doel. De steunregeling die in dit kader is uitgewerkt, wordt toegekend ten voordele van natuurerfgoed dat door de bevoegde nationale overheid, in casu het ANB, door middel van de goedkeuring van het beheerplan als dusdanig, formeel wordt erkend.

Opdat de Groepsvrijstellingsverordening van toepassing kan zijn, is vereist dat de steunregeling verenigbaar is met de algemene voorwaarden in hoofdstuk I en de specifieke voorwaarden voorzien in artikel 53 van deze verordening. De steunregeling voorzien in het financieringsbesluit is aan de voorwaarden van hoofdstuk I en artikel 53 getoetst. Het financieringsbesluit is in overeenstemming met de algemene voorwaarden van Hoofdstuk 1 (de artikelen 1 tot en met 9 van de Groepsvrijstellingsverordening), mits een bepaling wordt voorzien in overeenstemming met de uitsluitingsgrond die als voorwaarde is opgenomen in artikel 1, paragraaf 4, a), van de Groepsvrijstellingsverordening. Dit artikel bepaalt dat de Groepsvrijstellingsverordening niet van toepassing is op “steunregelingen die niet uitdrukkelijk voorzien in uitsluiting van betaling van individuele steun aan ondernemingen ten aanzien waarvan er een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Commissie waarbij de steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard, met uitzondering van steunregelingen tot herstel van de schade veroorzaakt door bepaalde natuurrampen”. In artikel 2, §2, van voorliggend ontwerp van besluit is een algemene voorwaarde opgenomen die voorziet in een dergelijke uitsluiting.

4.WEERSLAG

Het aldus aangepast en als bijlage 1 toegevoegd ontwerp van besluit en de aldus aangepaste en als bijlagen 2 en 3 toegevoegde bijbehorende bijlagen hebben geen andere weerslag op de begroting, het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap of op de lokale besturen dan aangegeven in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd ontwerp van besluit betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Joke SCHAUVLIEGE
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw